

СПРАВА «МИЦИК ТА КРАВЧУК ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF MYTSYK AND KRAVCHUK v. UKRAINE)

(Заява № 51984/17)

Стислий виклад рішення від 16 травня 2024 року

Заявники, які є практикуючими адвокати, стверджували, що під час обшуку у домі свого клієнта у травні 2015 року, куди вони прибули для надання йому правової допомоги, були піддані жорстокому поводженню працівниками правоохоронних органів. Заявники надали Європейському суду з прав людини (далі – Європейський суд) відеозапис подій, який зробив один із них. Наступного дня заявники поскаржилися на цей випадок до прокуратури. Перший заявник також звернувся до місцевої лікарні для отримання медичної допомоги через отримані травми. У зв'язку з цими подіями було порушено кримінальне провадження за декількома статтями. Слідчий, який проводив обшук і якого допитали як свідка під час подальшого розслідування, стверджував, що заявники, як сторонні особи, були виведені з місця проведення обшуку трьома працівниками Служби безпеки України (далі – СБУ), які були на місці для забезпечення порядку. Після обшуку у домі клієнта заявників доставили до відділу поліції, де заявники почали представляти його інтереси, коли пред'явили необхідні документи. Слідчий, який розглядав скаргу заявників, звертався з численними запитами до СБУ, щоб з'ясувати особи відповідних працівників і викликати їх на допит як свідків. СБУ послідовно відповідала, що ця інформація була конфіденційною, а також відмовлялася провести будь-яке службове розслідування у зв'язку з цим. Кримінальне провадження закривали і відновлювали щонайменше шість разів. Як встановив Шевченківський районний суд міста Львова в своїх ухвалах протягом 2016 – 2019 роках, постановлених у відповідь на скарги заявників, жодної слідчої дії із серпня 2015 року до серпня 2019 року проведено не було. Протягом цього періоду розслідування закривалося щонайменше тричі у зв'язку з відсутністю доказів на підтримку твердження заявників про жорстоке поводження. Водночас Личаківський районний суд міста Львова, скасовуючи у 2021 та 2022 роках постанови слідчого про закриття кримінального провадження, приділив особливу увагу доводам заявників про неефективність розслідування з огляду на неявку слідчого у засідання, ненадання ним відповідей на запити судді чи будь-яких матеріалів справи. До Європейського суду заявники скаржилися за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на жорстоке поводження працівників правоохоронних органів та непроведення ефективного розслідування у зв'язку з цим, а також за статтею 8 Конвенції на перешкоджання виконанню їхніх професійних обов'язків як адвокатів у зв'язку з виведенням їх з місця проведення обшуку. Щодо скарг заявників за статтею 3 Конвенції Європейський суд зазначив, що хоча безпосередня причетність працівників СБУ до випадку із заявниками була беззаперечною, а наявний відеозапис вказував на можливі насильницькі наміри

осіб, які, як вбачається, були її працівниками, СБУ відмовилася як співпрацювати з прокуратурою, так і провести будь-яке власне розслідування цього питання. За таких обставин розслідування навряд чи призвело б до точного встановлення фактів або встановлення та за потреби покарання винних осіб. Крім того, Європейський суд зауважив, що жодна слідча дія не була проведена в період із серпня 2015 року до серпня 2019 року, а також відсутня інформація про дії, які проводилися після цього періоду. З огляду на зазначене Європейський суд дійшов висновку, що було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції. Європейський суд не констатував порушення матеріального аспекту статті 3 Конвенції, оскільки наявні докази не дають можливості встановити поза розумним сумнівом, що заявники зазнали поводження, яке, як стверджувалося, суперечить статті 3 Конвенції. Розглянувши скаргу за статтею 8 Конвенції, Європейський суд зазначив, що заявники не змогли довести, що оскаржуваний захід мав будь-які негативні наслідки для їхньої професійної діяльності, щодо них не було порушено жодних дисциплінарних або кримінальних проваджень, вони також не стверджували про репутаційну чи фінансову шкоду. Крім того, хоча їм не дозволили перебувати під час конкретної відповідної слідчої дії, заявники мали змогу представляти інтереси свого клієнта незабаром після цього. З огляду на зазначене Європейський суд дійшов висновку, що негативні наслідки, якщо такі були, не перевищили рівень серйозності для порушення питання за статтею 8 Конвенції та відхилив скаргу заявників як несумісну за критерієм *ratione materiae* з положеннями Конвенції на підставі підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Вирішує долучити до розгляду по суті заперечення Уряду щодо невичерпання національних засобів юридичного захисту та відхиляє його;
2. Оголошує прийнятною скаргу за статтею 3 Конвенції, а решту скарг у заяві – неприйнятними;
3. Постановляє, що було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції;
4. Постановляє, що не було порушено матеріальний аспект статті 3 Конвенції;
5. Постановляє, що: (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу: (I) 1 800 (одна тисяча вісімсот) євро кожному заявнику та додатково суму будь якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; (II) 800 (вісімсот) євро заявникам спільно та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися їм, в якості компенсації судових та інших витрат, які мають бути сплачені безпосередньо на банківський рахунок їхнього представника, пана М. Тарахкала; (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі

граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

6. Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.